

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Anna Stryhalová

Téma práce: Aplikace teorie kognitivní disonance na nevyplněná proroctví

Autorka, Anna Stryhalová, se ve své bakalářské práci zaměřuje na náboženské předpovědi zániku světa, resp. na vyrovnávání se s jejich nevyplněním pomocí nevědomého obranného mechanismu kognitivní disonance. Projevy kognitivní disonance v souvislosti s nevyplněnými náboženskými přesvědčeními byly poprvé popsány L. Festingerem, autorem uvedeného kognitivního konceptu, již před více než 50 lety. Přestože jde o jev, který je právě v kontextu nevyplněných předpovědí vysvětlován ve většině učebnic sociální psychologie, jeho působení je přinejmenším v případě určité části populace stále zřejmý. Zkoumání tématu předložené bakalářské práce je tak bezpochyby i v současnosti společensky žádoucí.

Bakalářská práce je koncipována jako teoretická. Sestává z úvodu, čtyř hlavních kapitol a závěru. Samotným tématem kognitivní disonance se autorka zabývá především v první kapitole (*Teorie kognitivní disonance a historie jejího vzniku*). Další kapitola (*Hnutí nového věku/New Age/*) poukazuje na kořeny očekávaného zániku světa v roce 2012. Předposlední kapitola (*Mayská civilizace*) pak podává – vedle údajů o mayské společnosti a jejího kalendářního systému – především výklad výpočtu data předpovězeného zániku světa. V poslední kapitole se autorka zaměřila na informační zdroje publikované na webovém portálu „Osud.cz“ Jiřím Maria Maškem a dalšími příznivci uvedeného náboženského přesvědčení, v nichž sleduje zejména zmínky a argumentace týkající se předpokládaného příchodu zásadních celosvětových změn na konci roku 2012. V závěru práce se autorka zaměřuje na výklad nesplněného proroctví (resp. zmínek o něm) ve vztahu k projevům kognitivní disonance.

Charakter předložené bakalářské práce je ponejvíce deskriptivní. Teorii kognitivní disonance se autorka věnuje víceméně pouze v první kapitole. Dvě následující představují spíše určitý informační můstek ke vzniku konkrétního kalendářního termínu předpokládaného konce světa. Poslední kapitolu, v níž se autorka zabývá věnuje údajím zveřejněnými zvolenou náboženskou skupinou, ovšem tvoří téměř výhradně jejich přímé citace. K samotnému tématu kognitivní disonance se autorka vrací teprve v závěru práce. Analýza, kterou zde uvádí, je ovšem velmi stručná (jde jen o několik vět) a měla by být bezpochyby součástí hlavního textu. Samotný závěr závěrečných prací slouží poněkud jinému účelu. (Měl by obsahovat souhrn nejvýznamnějších poznatků, zhodnocených s určitým autorským odstupem, a také zpětný pohled na celou práci, včetně jejích koncepčních, metodologických i obsahových limitů. Uvedená rekapitulace v závěru chybí.) Některé údaje z kapitoly týkající se mayské kultury a historie se na druhé straně jeví ve vztahu ke zvolenému tématu jako redundantní.

Nejasná koncepce práce je evidentní i v tom, že autorka nikde v úvodu neformulovala její cíl. Není tak zřejmé, z jakého úhlu pohledu chtěla souvislosti mezi nevyplněným proroctvím a kognitivní disonancí sledovat. Tím, že se zaměřila pouze na analýzu textu zastánců zmíněných představ, našla jen sporadické množství zmínek, které by bylo možné nějakým způsobem vztahovat ke sledovanému kognitivnímu mechanismu. Další nedostatek se týká poslední kapitoly, kterou tvoří takřka pouze přímé citace. Hlubší komentář zde chybí.

Autorka vychází z přiměřeného množství odborné literatury, včetně cizojazyčné. Informační zdroje však v seznamu necituje v souladu s citační normou a některé bibliografické údaje opomíjí (zejména paginaci u statí z periodik). Text práce je psán čtivě a zejména v první kapitole autorka prokazuje, že získala dobrý vhled do podstaty zkoumané problematiky.

Závěr: Předložená bakalářská práce obsahuje některé nedostatky z hlediska její základní koncepce i obsahu. Jde o chybějící cíl práce a nedostatečně zpracovanou analýzu tématu ve vztahu ke zvolené náboženské skupině. Problémem je i neúměrné množství přímých citací, které nebyly vždy využity ve smyslu zkoumané problematiky, dále jejich nedostatečná analýza. Autorka nicméně prokázala, že se přinejmenším po teoretické stránce v této problematice orientuje poměrně dobře.

Vzhledem k uvedenému navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm:

„dobře“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 24. 5. 2016